

Fylkesdelplan Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei

Protokoll frå møte i styringsgruppa for planprogrammet

Dato; 2 september 2008
Stad; Hotel Norge, Kristiansand

Tilstades;

Thore Westermoen (VAfk), Svein Harberg (AAfk), Gunn Marit Helgesen (Tfk), Tom Tvedt (Rfk), Astri Fladberg (Tokke), Annveig V. Aas (Fyresdal), Oddmund Ljosland (Åseral), Thor Jørgen Tjørhom (Sirdal), Kay Jeiskelid (Bykle), Pål Dale (Valle), Margit Smeland (Åmli), John Fidjeland (Hægebostad), Per Sverre Kvinlaug (Kvinesdal), Torkel Myklebust (Suldal), Marthon Skårland (Bjerkreim), Sigbjørn Schmidt (Hjelmeland), Knut A. Austad (Bygland).

Administrasjon:

Ola Olsbu (AAfk), Per Frøyland Pallesen (Rfk), Bjørg Hellem (VAfk), Sissel Bakke (AAfk), Heidi Jønholt (Tfk), Eli Viten (Rfk).

Anders Mossing, Norsk Villreinseter region sør, Skinnarbu

Møteleiar; Fylkesordførar Thore Westermoen, Vest-Agder FK

Informasjon (sjå innkallinga)

Kva har skjedd til no?

Status for temakart biologisk leveområde for villrein

Saksliste

Tema; Organisering av styringsgruppa til planprogrammet

Sak 1. Konstituering. Val av leiar og nestleiar

Sak 2. Vurdere om naudsynt å opprette AU

Sak 3. Fastsetje framdriftsplan/møteplan for godkjenning av planprogram

Tema; Gjennomgong og drøftingar av 1. utkast til planprogram

Sak 4. Planføresetnader - innleiing

Sak 5. Geografisk avgrensing av planområdet

Sak 6. Ein fylkesdelplan – ein eller to planprosessar?

Sak 7. Nasjonale rammer og mål sett til arealpolitikken, bygdeutvikling og næringsmessig bruk av heiområda

Sak 8. Mål, verdigrunnlag, tema kunnskapsgrunnlag og metodar

Sak 9. Organisering og medverknad

Sak 10. Økonomi og finansieringsplan

Sak 11. Prosjektleiar

Sak 1 KONSTITUERING. VAL AV LEIAR OG NESTLEIAR

FORSLAG TIL VEDTAK

.....vert valt som leiar for styringsgruppa for planprogrammet.

.....vert valt som nestleiar for styringsgruppa for planprogrammet

VEDTAK

Leiar; Fylkesordfører Thore Westermoen (KrF), Vest-Agder FK.

Nestleiar; Fylkesordfører Laila Øygarden (Ap), Aust-Agder FK.

SAKSUTGREIING

Planarbeidet skal ende opp i ein regional plan/fylkesdelplan.

Stortinget har vedtatt ny plan- og bygningslov som tek til å gjelde frå juli 2009. I den nye lova erstattar omgrepet regional plan, omgrepet fylkesdelplan. "Regional plan kan gjelde for hele regionen, (jf dagens fylkesplaner), for deler av regionen, eller den kan ta opp mer avgrensede tema for hele eller deler av regionen (jf dagens fylkesdelplaner). Selv om regionale planer kan være ulike når det gjelder geografi og tema, vil de være like når det gjelder behandling og virkning."

Oppfylging av det nasjonale målet om å sikre varige leveområde for villrein gjennom ein regional planprosess, krev eit regionalt perspektiv og regional styring. Samstundes er det særskild viktig med ei brei og engasjert involvering og deltaking frå kommunane sidan endringane i plan- og bygningslova gjer at ein regional plan kan gjerast juridisk bindande. Plannytt nr 1/2008; "Regionale planer (fylkesplaner) er i dag bare retningsgivende for kommuner og private utbyggere. Dette endres. Etter den nye loven kan retningslinjer for arealbruk i en regional plan gjøres juridisk bindende inntil de er innarbeidet i kommunale planer. Det vil si at en planlagt utbygging som stirrer mot en regional plan kan stoppes."

Sidan det skal lagast ein regionalplan/fylkesdelplan og fylkeskommunen er regional utviklingsaktør og regional planstyresmakt, verkar det naturleg at arbeidet med planprogrammet vert leia av ein av fylkesordførarane.

Sak 2 ORGANISERING AV ARBEIDET MED PLANPROGRAMMET

FORSLAG TIL VEDTAK

Det vert oppretta eit arbeidsutval med fylkespolitikarane.

HANDSAMING

Saka vart drøfta

VEDTAK

Det vert oppretta eit arbeidsutval med seks medlemmer

Medlemmene av arbeidsutvalet er;

Leiar; Fylkesordførar Thore Westermoen, vest-Agder FK

Nestleiar; Fylkesordførar Laila Øygarden, Aust-Agder FK

Fylkesordførar Gunn-Marit Helgesen, Telemark FK

Fylkesordførar Tom Tvedt, Rogaland FK

Ordførar Thor Jørgen Tjørhom, Sirdal kommune (leiar av SVR landskapsvernområde)

Ordførar Olav Urbø, Tpokke kommune

SAKSUTGREIING

Det er sett som eitt vilkår at ein skal følgje plan- og bygningslova sine reglar sett til regional planlegging. Fylkesdelplanen, som skal avklare arealbruksstrategiar i høve til bruk, vern og verdiskaping, er omfatta av forskrift om konsekvensutgreiingar i plan- og bygningslova. Det skal lagast og vedtakast eit planprogram som mellom anna skal innehalda problemstillingane ein ynskjer å avklara i planprosessen.

Det er sett som eitt vilkår at det skal vere eit stort og breitt fokus på prosess, involvering og lokal deltaking i planarbeidet. Det er vedtatt at ein ynskjer ei politisk samansett styringsgruppe kor alle fylkeskommunane og kommunane er representert.

Mandatet til styringsgruppa er å jobbe fram eit forslag til planprogram for fylkesdelplanarbeidet og at dette gjerast med ei brei deltaking/involvering frå kommunane, fylkesmennene, villreinnemnda, næringsorganisasjonar og friviljuge organisasjonar. Den administrative arbeidsgruppa fungerer som sekretariat fram til planprogram er godkjent og det er avklart korleis det vidare administrative arbeidet skal organiserast.

Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei omfattar Hordaland, Rogaland, Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og Hordaland fylkeskommunar. På eit førebuande møte i september 2007 seier Hordaland fylkeskommune at det ser på si rolle som perifer i dette arbeidet fordi det aktuelle planområdet utgjer eit svært lite geografisk område i fylket (delar av Odda kommune) og fordi Hordaland fylkeskommune er sterkt engasjert i utarbeidinga av fylkesdelplan for Hardangervidda. Uansett er planområdet eit stort geografisk område som gir ein utfordringar i høve til administrasjon og involverande drøftingar. Det er ikkje avklart enno kva som er planområdet. Det er eit skilje på kva som er definert som villreinområde og kva som blir definert som fylkesdelplanområde. Kommunane som er lista opp i bestillingsbrevet frå MD er omfatta av definisjonen villreinområde. Til saman 16

kommunar. I tillegg er nokre kommunar spurd om dei vil vere med i planarbeidet sidan planområdet er noko anna enn villreinområdet. Bjerkheim kommune er med i fylkesdelplanområdet til gjeldande plan for Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane. Kommunen seier dei vil vere med i planarbeidet. Strand kommune har og fått ein invitasjon og seier dei ynskjer å verte informert om arbeidet undervegs. Då er det til saman 17 kommunar som er med i planarbeidet og som skal vere representert i styringsgruppa. Sjå og kartet i 1. utkast til planprogram, side fire.

Grunna storleiken på planområdet verkar det naturleg å opprette eit arbeidsutval som skal vere bindeleddet mellom styringsgruppa og den administrative plangruppa fram til planprogrammet er vedtatt.

Sak 3 FASTSETJE FRAMDRIFTSPLAN/MØTEPLAN FOR GODKJENNING AV PLANPROGRAM

FORSLAG TIL VEDTAK

Styringsgruppa godkjenner forslag til framdriftsplan for godkjenning av planprogrammet. Styringsgruppa seier seg samd i at det snarast må leggjast fram ei sak for alle fylkesutvala som fastsett fullmakter til styringsgruppa.

Neste møte i styringsgruppa vert.....

Ope høyringsmøte på Revsnes vert.....

Møte i styringsgruppa etter Revsnes møtet vert.....

VEDTAK

Styringsgruppa godkjenner forslag til framdriftsplan for godkjenning av planprogrammet. Styringsgruppa seier seg samd i at det snarast må leggjast fram ei sak for alle fylkesutvala som fastsett fullmakter til styringsgruppa.

Neste møte i styringsgruppa for utarbeiding av planprogrammet vert 1 desember 2008 på Hotel Norge, Kristiansand. Møtet startar klokka 12 med lunsj.

Ope høyringsmøte vert i januar 2009. AU får fullmakt til å bestemme stad og dato.

SAKSUTGREIING

Sjå side 21 i 1. utkast til planprogram.

Det er sett som eit vilkår at arbeidet med planprogrammet skal vere ein politisk styrt prosess, jf politisk vedtak i alle fylkesutvala om å opprette ei politisk styringsgruppe. For å sikre ein politisk styrt prosess og brei deltaking frå kommunane m.fl. har den administrative arbeidsgruppa sett opp eit forslag til framdriftsplan for godkjenning av planprogram. I følgje forslaget til framdriftsplan skal styringsgruppa ha to møter til før ein kan fremje forslag til godkjenning av planprogram for fylkesutvala. I tillegg bør/må styringsgruppa vere med på ope høyringsmøte på Revsnes. Styringsgruppa må vurdere om ein skal fastsetje møtedatoar for desse tre samlingane allereie no.

Det er sett som eit vilkår at fylkesdelplanarbeidet skal følgje plan- og bygningslova sine reglar sett til handsaming og godkjenning av planprogram. Det er mellom anna ikkje noko krav om at framlegg til planprogram skal handsamast politisk før det sendast på høyring og offentleg ettersyn til interesseorganisasjonar, brukargrupper og rørde partar.

Den administrative arbeidsgruppa vurderer det slik at styringsgruppa har ei så god politisk forankring både regionalt og lokalt at styringsgruppa bør ha fullmakt mellom anna til å vurdere når forslag til planprogram kan sendast på høyring. Det tyder at det ikkje treng vere sak i alle fylkesutvala om å fremje forslag til planprogram på høyring og offentleg ettersyn. Vedtak om godkjenning av planprogram kan ikkje delegerast til styringsgruppa. Den administrative gruppa rår ein til å leggje fram ei sak for alle fylkesutvala snarast kor ein bestemmer kva fullmakter som kan og skal gjevast til styringsgruppa.

Sak 4 GJENNOMGONG OG DRØFTINGAR AV 1.UTKAST TIL PLANPROGRAM
Tema; Planføresetnader

FORSLAG TIL VEDTAK

Styringsgruppa tek planføresetnadene i innleiinga til etterretning

HANDSAMING

Saka vart drøfta.

Ordførar Knut A. Austad, Bygland kommune, viser til side sju i 1. utkast til planprogram og ber om at ein tek inn her og avklarar;

- kva forpliktelsar Noreg har i høve til villrein i det internasjonale avtaleverket
- kva genetisk materiale som skal takast vare på, jf tamrein/villrein debatten

SAKSUTGREIING

Sjå sidene 2-7 i 1. utkast til planprogram som ligg med innkallinga.

Innleiinga om planføresetnader kan sjåast på som ein oppramsing av kva føresetnader som ligg til grunn for planarbeidet og planprosessen. Desse føresetnadene er gitt ved bestillingsbrevet frå MD og politiske vedtak i alle fylkesutvala.

I følgje forskrift om konsekvensutgreiingar i plan og bygningslova skal eit planprogram *"beskrive formålet med planarbeidet samt avklare overordnede rammer og føringer.*

Programmet skal også klargjøre behovet for hvilke tema som skal beskrives nærmere samt behovet for nødvendige utredninger i det videre planarbeidet." Intensjonen med eit planprogram er mellom anna å trygge medverknad og eit opplyst avgjerdsgrunnlag når ein skal fastsetje framtidige arealbruksstrategiar i fylkesdelplanen.

Styringsgruppa vurderer innleiinga og kjem med innspel på kva som eventuelt bør strykast, utdjupast, justerast osv.

Sak 5 GJENNOMGANG OG DRØFTINGER AV 1.UTKAST TIL PLANPROGRAM.
Tema; Geografisk avgrensing av planområdet

FORSLAG TIL VEDTAK

Fylkeskommunene får i oppgave å drøfte med kommunene hvilken avgrensing som er mest hensiktsmessig innen sitt fylke. Forslag til avgrensing forelegges styringsgruppa på neste møte.

BEHANDLING

Saka blei drøftet.

VEDTAK

Fylkeskommunene får i oppgave å drøfte med kommunene hvilken avgrensing som er mest hensiktsmessig innen sitt fylke. Forslag til avgrensing forelegges styringsgruppa på neste møte.

SAKSUTGREIING

Se sidene 8 – 11 i 1.utkast til planprogram.

Miljøverndepartementet har i sitt bestillingsbrev av 12.april 2007, vist til noen kriterier som fylkesdelplanarbeidet bør oppfylle, jf. 1.utkast til planprogram. For å ivareta intensjonen med planarbeidet er det nødvendig å foreta en nærmere arealavgrensing av planområdet.

I 1. utkast til planprogram har vi vist hvilke kommuner som inngår i planarbeidet.

I fylkesdelplanen for Setesdal Vesthei –Ryfylkeheiane 2005 er det en avgrensing av heiområdet. I kommende planarbeid vil denne avgrensingen være for snever til å dekke intensjonen med kommende plan.

I kommende planarbeid inngår også Setesdal Austhei.

Hvor stort areal som skal inngå i selve planarbeidet er ikke avklart. Avgrensing av planområdet skal følge som en del av et forslag til planprogram. Planområdet må være så stort at det dekker villreinens leveområder samt at en kan få vurdert hva som kan gjøres/tilrettelegges for av ulike samfunnsinteresser, slik at blant annet villreinen ikke blir skadelidende.

På denne bakgrunn mener vi at planområdet bør omfatte følgende elementer:

- Villreinens biologiske leveområder, jf temakart som blir vist på møte 2.sept.08
- Store sammenhengende natur- og friluftsområder
- Innfallsporter til utfartsområder, der utfartsområdene ligger i tilknytning til villreinens leveområder/heiområdene
- Eksisterende ferdselsveier, løyper, turstier med deres omgivelser
- Områder der en mener det er behov for eller ønskelig å tilrettelegge og kanalisere ferdsel
- Kulturlandskapsområder i tilknytning til heiområdene, jf. tidligere registrering av kulturlandskapsområder
- Sårbare økosystemer /biologisk mangfoldområder som allerede er registrert i tilknytning til heiområdene
- Områder som blir brukt til sauebeite og annen utmarksnæring, eller har et potensial for bruk

• Eksisterende utbyggingsområder som har ferdsel inn mot villreinens leveområder

• Områder der det er behov for en nærmere avgrensing i forhold til å få en helhetlig hyttepolitikk

• Utmarksområde som har et potensiale i forhold til næringsutvikling/verdiskaping.

• Områder som blir brukt i forbindelse med reiseliv

• Spesielle landskapselementer, naturområder og kulturlandskapområder med aktiviteter eller som har et potensiale for aktiviteter og opplevinger.

• Områder der det er etablert infrastruktur inklusiv innfallsveier og veier i heiområdet

En anbefalt avgrensing av planområdet bør drøftes i tett dialog med kommunene. Vi anbefaler derfor at fylkeskommunene i samarbeid med kommunene utarbeider et forslag til planavgrensing som legges fram for styringsgruppa i neste møte. Forslag til planavgrensing skal også drøftes med fylkesmennene og villreinnemnda før neste møte i styringsgruppen.

Sak 6 GJENNOMGANG OG DRØFTINGER TIL 1.UTKAST TIL PLANPROGRAM
Tema; En fylkesdelplan - en eller to planprosessar?

FORSLAG TIL VEDTAK

Styringsgruppa er innforstått med at kunnskapen om Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei er ulik og at det kan være behov for ulik arbeidsinnsats i disse to områdene.

Styringsgruppa vil påpeke at det må være et mål at planarbeidet omfatter begge heiområda og foregår som en planprosess.

BEHANDLING

Saka blei drøftet. Forslag fra ordfører Knut A. Austad, Bygland kommune om å ta inn et tillegg til første avsnittet om at AU bes tas hensyn til dette.

VEDTAK

Styringsgruppa er innforstått med at kunnskapen om Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei er ulik og at det kan være behov for ulik arbeidsinnsats i disse to områdene. AU bes tas hensyn til dette.

Styringsgruppa vil påpeke at det må være et mål at planarbeidet omfatter begge heiområda og foregår som en planprosess.

SAKSUTGREIING

Se sidene 6 – 9 i 1. utkast til planprogram

Det har foregått nasjonale, regionale og lokale drøftinger og planarbeid for utviklingen av Setesdal Vesthei Ryfylkeheiene siden 1904. I den forbindelse er det samlet inn og utarbeidet en rekke fagrapporter. Deler av heiområdet er vernet gjennom ulike vernevedtak og deler av heiområdet omfattes av fylkesdelplanen for Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane. Kommunene har godkjente kommuneplaner og kommunedelplaner for området. For øvrig gjelder fylkesplan for Rogaland, Vest-Agder, Aust-Agder og Hordaland for områdene.

Tilsvarende drøftinger og planarbeid har også foregått om Setesdal Austhei, men i mindre grad. Kunnskap om heia er ikke i samme grad blitt samlet inn og presentert for Austheia som for Vestheia. Kommunene har godkjente kommuneplaner og kommunedelplaner for området. For øvrig gjelder fylkesplan for Aust-Agder og Telemark for området.

I kommende planarbeid skal en spesielt se på forholdet mellom bruk og vern av heiområdene. Det vil være behov for å oppdatere kunnskapen om Setesdal Vesthei – Ryfylkeheiene, og samle inn ny kunnskap for Setesdal Vesthei –Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei, jf 1. utkast til planprogram.

Ved hjelp av nye muligheter innenfor geografiske informasjons systemer (GIS) vurdere vi det som en mindre arbeidskrevende oppgave å oppjustere, samle inn ny og sammenstille kunnskapen om heia nå enn tidligere. Samtidig mener vi at arbeidsinnsatsen knyttet til de ulike delene av heiområdet i perioder vil bli ulik.

Bygland, Valle og Bykle kommuner har arealer i både Setesdal Vesthei og Setesdal Austhei. Setesdal Vesthei og Setesdal Austhei er et felles villreinområde og et felles leveområde.

Planarbeidet skal ende opp i en fylkesdelplan. Den administrative plangruppa har drøftet om det på grunn av størrelse og ulik status i kunnskap for heiområdene bør være en eller to planprosesser. En felles planprosess for hele planområdet kan bli meget utfordrende pga. antall deltakere, geografiske avstander med mer. Samtidig vil to planprosesser innebære at kommuner og fylkeskommuner med areal i begge heiene måtte delta i begge prosessene noe som medfører blant annet økt tidsbruk, økte kostnader.

På bakgrunn av at en av intensjonen med planarbeidet er å sikre varige leveområder for villreinen bør en velge en samlet planprosess for å kunne vurdere helheten i leveområdet. Tiltak og aktiviteter et sted i heia vil kunne få konsekvenser for andre deler av området. På denne bakgrunn vil vi anbefale at planarbeidet foregår som en planprosess.